

Kaj nas učijo dejstva in številke?

Med letoma 2000 in 2008 je število delavcev v osnovnih poklicih prispevalo do petine celotne rasti zaposlenosti s 22-odstotno stopnjo rasti v primerjavi z 10-odstotnim povprečjem (4). Manj kvalificirani poklici predstavljajo največji delež evropskega trga dela (5). Na primer v Italiji poslovne napovedi ocenjujejo, da je 40 odstotkov potreb po delavcev za osebe z najnižjo (minimalno) izobrazbo (6). **To dokazuje, da so tudi gospodarstva držav članic Evropske unije odvisna od delovnih mest z nizkimi plačami.**

Vendar pa se v večini evropskih držav nekateri sektorji, ki so že občutili primanjkljaj delovne sile, trenutno zanašajo na migracije nizko usposobljenih migrantov zaradi neujemanja spretnosti ali geografske neuskkljenosti med povpraševanjem in ponudbo delovne sile. Ponudba delavcev za nižje kvalificirana delovna mesta je ogrožena zaradi dejstva, da se domača delovna sila skuša izogniti delovnim mestom z nizko stopnjo ugleda, nizko plačo in delovnim mestom, ki se nahajajo na oddaljenih lokacijah (7). Na primer v kmetijstvu je domače delavce težko pritegniti zaradi nizkih plač, lokacije in delovnih pogojev kot tudi zaradi sezonske narave večine delovnih mest v tem sektorju.

Pričakovan je porast poklicev z nizkimi plačami, predvsem v sektorjih priprave hrane in povezanih storitev, prodaje na drobno, potrošniških storitev, pomoči pri osebni oskrbi in oskrbi na domu, gradbeništvu ter prevozništvu, še posebej v dejavnostih, ki še niso mehanizirane.

Logika, po kateri bo omejevanje nizko usposobljenih delovnih migracij preprečilo prihod delavcev migrantov, je nerealna. Ob odsotnosti uradnih kanalov delovnih migracij se migranti po navadi zatečejo k tihotapcem kot edinemu načinu, da pridejo v Evropo. Poleg tega se uvedba teh omejitev ne odziva na neuskkljenost med povpraševanjem in ponudbo delovne sile v nekaterih sektorjih gospodarstva. Posledično se morajo v primerih, ko je ponudba delovne sile migrantov prekinjena, delodajalci zanesti na nezakonite oblike zaposlovanja. Migranti, ki delajo v sivi ekonomiji, so še posebej izpostavljeni negotovim delovnim pogojem in so ranljivi za zlorabe ter izkoriščanje (8).

Ravno nasprotno, **več delovnih migracij ne povzroča socialnega dumpinga, ampak lahko izboljša delovne pogoje za domače delavce.** Če večšine migrantov dopolnjujejo večšine domačih delavcev, se dejansko poveča produktivnost vseh delavcev in posledično se lahko pričakuje dvig plač obstoječih delavcev (9).

Ne nazadnje empirične študije kažejo, da se nizko usposobljeni priseljenci uspešno integrirajo v specifične gospodarske sektorje, brez da bi domačim delavcem »ukradli« delovna mesta (10). Ideja, da bodo z zaposlovanjem migrantov posledično domači delavci

Se strinjate?

»Evropsko prebivalstvo se stara in tekmovati mora z drugimi gospodarstvi, da pritegne visoko usposobljeno delovno silo, ki bo ohranjala njeno gospodarsko rast. Medtem v številnih sektorjih z nizko usposobljeno delovno silo domače delavce nadomeščajo tuji, ki so pripravljeni sprejeti plače, nižje od minimalne.« (2)

Christiana Boswell, profesorica politologije na Edinburgh University

Pogosto slišimo ...

V globaliziranem svetu, kjer konkurenčnost med svetovnimi gospodarstvi narašča in se pričakuje upad delovno aktivnega prebivalstva, so primanjkljaji v ključnih sektorjih, kot so znanost, tehnologija, inženiring in zdravstveno varstvo. Visoko usposobljeni delavci so edini odziv na gospodarski izziv, s katerim se sooča Evropska unija. Ravno nasprotno pa se vrata zapirajo v sektorjih, ki zahtevajo nižje usposobljeno delovno silo. Te politike pogosto temeljijo na predpostavki, da lahko več migracij v sektorje z nizko usposobljeno delovno silo tako kvantitativno (manj povpraševanja po delovni sili za domačine) in kvalitativno (grožnja socialnega dumpinga) vpliva na trg dela. Z drugimi besedami, domači delavci in delavci migranti bi tekmovali za ista delovna mesta »modrih ovrtnikov«, v času, ko brezposelnost v Evropski uniji ostaja visoka kot posledica gospodarskega in družbenega nazadovanja.

izgubili delo, v veliki meri temelji na napačni predstavi, da je število delovnih mest v gospodarstvu fiksno. V resnici lahko priseljevanje ustvari nove zaposlitvene priložnosti, tudi za domače delavce. Kot potrošniki blaga in storitev, investitorji ter podjetniki lahko migranti ustvarjajo večje povpraševanje po delovni sili in torej povečajo plače ter zaposlenost v gospodarstvu (11).

Hišni pomočniki v Evropi

Monica je iz majne vasi v Čilu. Prvič je v Belgijo prišla leta 2010 s turističnim vizumom, vendar je po izteku veljavnosti vizuma ostala, ker je z lahkoto našla delo v gospodinjstvu. Od takrat živi v Bruslju brez urejenega statusa, saj je zaradi belgijske politike izjemno težko pridobiti delovno dovoljenje. Kljub tveganju izkoriščanja Monica pomaga številnim gospodinjstvom v Bruslju, večinoma pri zaposlenih v institucijah Evropske unije.

»Mi, priseljenci, opravljamo le dela, ki jih oni ne želijo opravljati, in zato smo tukaj, ker lahko najdemo delo (...). Med ljudmi, ki čistijo hiše, so medicinske sestre, učitelji, usposobljeni ljudje, vendar morajo zaradi neurejenega statusa ostati v neformalnem sektorju. Obstaja pomanjkanje priznavanja usposobljenosti in potreba, da se olajša priznavanje nazivov/študija.«

Viri:

- (1) Koncept visoko in nizko usposobljene delovne sile se uporablja za spretnosti, potrebne za delo, kot tudi stopnjo varnosti zaposlitve, povezane z določenim delovnim mestom. Koncept torej ne odraža dejanskega izobrazbenega ozadja migrantov, številni so morda preveč usposobljeni za svoja delovna mesta.
- (2) Boswell, Christina (2014): Should the UK limit low-skilled immigration? (<https://christinaboswell.wordpress.com/2014/01/12/should-the-uk-limit-low-skilled-immigration/>).
- (3) Westmore, Ben (2014): International Migration: The Economic Relationship with Economic and Policy Factors in the Home and Destination Country. OECD Economics Department Working Papers no 1140 (http://www.oecd-ilibrary.org/economics/international-migration-the-relationship-with-economic-and-policy-factors-in-the-home-and-destination-country_5jz123h8nd7l-en).
- (4) Ibid.
- (5) International Organization for Migration (2012): Labour market inclusion of the less skilled migrants in the European Union (<http://www.labourmigration.eu/research/report/21-Less%20skilled>).
- (6) OECD (2015): International Migration Outlook (<http://www.oecd.org/migration/international-migration-outlook-1999124x.htm>).
- (7) International Organization for Migration (2012): Labour market inclusion of the less skilled migrants in the European Union (<http://www.labourmigration.eu/research/report/21-Less%20skilled>).
- (8) Soova, Kadri (2015): Role of Restrictive Migration Policies in Increasing the Vulnerability of Migrants to Irregularity, Exploitation and Trafficking. Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants (<http://www.osce.org/secretariat/173571?download=true>).
- (9) Ruhs, Martin in Carlos Vargas-Silva (2015): Briefing – the Labour Market Effects of Immigration. The Migration Observatory, University of Oxford (http://migrationobservatory.ox.ac.uk/sites/files/migobs/Briefing%20-%20Labour%20Market%20Effects%20of%20Immigration_0.pdf).
- (10) Par Ortega, Francesc in Giovanni Peri (2009): The causes and effects of international labor mobility: Evidence from OECD countries 1980–2005. Human Development Research Paper 200/06 (april 2009) (http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdrp_2009_06.pdf).
- (11) Ruhs, Martin in Carlos Vargas-Silva (2015): Briefing – the Labour Market Effects of Immigration. The Migration Observatory, University of Oxford (http://migrationobservatory.ox.ac.uk/sites/files/migobs/Briefing%20-%20Labour%20Market%20Effects%20of%20Immigration_0.pdf).
- (12) The European NGO Platform on Asylum and Migration (2014): Statement by the European NGO Platform on EU Asylum and Migration (EPAM) on elements for the future EU Programme on Asylum and Migration (http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/public-consultation/2013/pdf/0027/organisations/ngo-platform-on-future-asylum-migration_en.pdf).

Gradivo so razvile organizacije Forum des Organisations de Solidarité Internationale issues des Migrations (FORIM) in International Catholic Migration Commission (ICMC) Europe v sodelovanju z delovno skupino za migracije ter razvoj Evropskega združenja nevladnih organizacij za pomoč in razvoj (European NGO Confederation for Relief and Development – CONCORD). Slovenska inačica je nastala v sklopu projekta Svetovljanska Evropa, ki ga financira Evropska komisija in deloma sofinancira Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije, 2016

SLOGA
SLOVENIAN GLOBAL ACTION

worldwide europe

MEDNARODNO RAZVOJNO
SOĐELOVANJE SLOVENIJE
SLOVENIA'S DEVELOPMENT
COOPERATION

Naša vizija

Kljub visokim stopnjam brezposelnosti v nekaterih državah članicah Evropske unije trgi dela v Evropski uniji zahtevajo znatno neto priseljevanje oseb z različnimi ravni znanja in usposobljenosti. Vendar pa nacionalne in evropske migracijske politike še vedno ponujajo malo možnosti za delavce migrante iz tretjih držav, da si uredijo delovno dovoljenje in dovoljenje za prebivanje za zakonito delo v teh sektorjih. Posledično se potreba po nižje usposobljenih delavcih pogosto »zadosti« z neformalnimi in nezakonitimi zaposlitvami v sivi ekonomiji, ki jih spremljajo hude zlorabe in izkoriščanje (12).

- Izboljšati je potrebno zbiranje podatkov, da se zagotovi politike delovnih migracij, ki bodo temeljile na dokazih, in ugotoviti je potrebno dejanske potrebe trga delovne sile (nizko ali visoko usposobljena delovna mesta, začasna ali stalna delovna sila).
- Nacionalne in evropske migracijske politike bi morale upoštevati vse ravni znanja. Tudi migracije nižje kvalificirane delovne sile pozitivno vplivajo na spodbujanje rasti in konkurenčnost države gostiteljice.
- Strukturna potreba po nizko usposobljenih migrantih je prisotna v večji ali manjši meri in bi jo bilo potrebno prepoznati v procesu oblikovanja politik Evropske unije.
- Države članice Evropske unije bi morale ustvariti dovolj varne, pregledne, stalne in/ali začasne kanale za delovne migracije v Evropo za migrante z različnimi ravni znanj, na način, ki bodo odražal dejanske potrebe po delovni sili v Evropski uniji in državah v razvoju ter pri tem upošteval tveganja bega možganov.

**POVEJ
NAPREJ!**